

1. Alexandra Hernadi, Tobias Olsson, Kristian Lindquist

2. SvD.se

3. 2009-11-09 till 2009-11-21.

4. Tanken att gräva i realtid i bloggform och samtidigt involvera läsarna är en egen idé som hade funnits en tid. Själva ämnet till realtidsgrävet, de kommunala biståndsprojekten, fick vi efter att ha läst en krönika av Ola Wong i SvD i ämnet.

5. Vi vände på den gängse journalistiska modellen: faktainsamling – intervjuer – bearbetning – presentation. Istället gjorde vi allt grävande i realtid. Vi rapporterade kontinuerligt om varje steg i arbetet: vem vi planerade att intervjua, vilka handlingar vi tänkte begära ut och vilka projekt vi ville granska. På så sätt bjöds läsarna hela tiden in i processen och fick komma med både synpunkter och tips.

Alla handlingar som vi begärde ut laddades direkt upp på bloggen så att läsarna kunde ta del av dem samtidigt som vi. Vi bad läsarna att granska handlingarna och tipsa oss om saker de eventuellt upptäckte. Vi lade också ut handlingar som inte ingick i vår granskning, men som trots det kunde vara intressanta om någon ville göra en egen granskning av biståndsprojekt vi inte hade möjlighet att titta närmare på. Läsarna fick också tipsa oss om biståndsprojekt de tyckte vi skulle granska, personer vi borde intervjua och förslag på frågor att ställa till dem.

Intervjuerna publicerades på bloggen direkt efter att de hade genomförts. En del intervjuer lades även upp som ljudfiler.

Exempel på läsartips som syntes på bloggen är tipset att granska Vänersborgs kommuns biståndsprojekt i Namibia och frågor som vi ställde till biståndsminister Gunilla Carlsson. Ytterligare ett exempel är det interna brev om vår granskning som Staffanstorps kommun skickade ut till sina anställda som vi fick av en läsare och kunde göra tillgängligt på bloggen.

Vi förde också en dialog med läsarna via deras artikelkommentarer.

6. Till stor del bestod källorna av offentliga handlingar från de kommuner som vi granskade och från de Sida-sponsrade organisationer som fördelar pengarna. Det kunde handla om dagböcker från biståndsresor och projektredovisningar, men också om ekonomiska kalkyler och beslut om utbetalningar. Vi använde oss också av en stor mängd muntliga källor genom framför allt telefonintervjuer och via mejl.

Läsarmedverkan gjorde också att vi fick kontakt med källor vi annars hade missat, till exempel med personer som hade insyn i biståndsprojekten eller i kommunernas arbete. Ett exempel är Sveriges tidigare charge d'affair i Namibia, som efter att ha följt vår blogg kontaktade oss om Vänersborgs

biståndsprojekt där. Han kunde berätta mer om sina erfarenheter av svenska kommuners biståndsarbete i landet

7. Nej. Trots att detta var en helt ny arbetsmetod för oss stötte vi inte på några problem. Realtidsgrävet gick som vi hade tänkt oss, vi fick fram de handlingar vi begärde ut, vi fick de intervjuer vi ville ha och läsarmedverkan blev så stor som vi hade hoppats på.

8. Cirka 15 arbetsdagar.

9 Socialdemokraternas biståndspolitiska talesman Kent Härstedt krävde att rutinerna för de kommunala partnerskapen skulle ses över. Folkpartiets talesperson i biståndsfrågor Birgitta Ohlsson hänvisade i en debattartikel till SvD.se:s granskning och föreslog att de kommunala biståndsprojekten avskaffades. Så långt ville dock biståndsministern Gunilla Carlsson inte gå, men hon har i debatten krävt större öppenhet och effektivitet i biståndsarbetet och bland annat hänvisat till SvD.se:s realtidsgranskning av de kommunala biståndsprojekten.

10 Realtidsgrävet fick stor uppmärksamhet i branschmedier som Journalisten, Medievärlden, Dagens Media och på flera olika bloggar, som Vassa Eggen och Same Same But Different. Den senare skrev att detta "kommer att vara journalisters vardag inom en inte alls avlägsen framtid", medan Vassa Eggen hoppades att grävet skulle leda till något slags journalistiskt pris. Kristianstadbladet å sin sida förutspådde i en årskrönika att fler redaktioner kommer öppna upp arbetsprocessen som vi gjorde i realtidsgrävet och Dagens Media såg det som exempel på hur dagstidningar kan använda nätet.

Läsarresponsen var också enorm och en övervägande del var mycket positiva. "Det här var en av de smartaste journalistiska idéer jag sett på länge!" och "intressant och tidsenligt" är två omdömen från hundratals läsarkommentarer till våra blogginlägg.

Grävet har dessutom lett till att vi blivit tillfrågade att föreläsa om jobbet på journalistutbildningar och andra redaktioner, bland annat hos SVT. Även UD, som ansvarar för svenskt bistånd, ville att vi skulle delta på ett seminarium om möjligheten att skapa större öppenhet i svenskt bistånd. Vi avböjde dock.

11 Nej.

12 blogg.svd.se/granskar